

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	17 Rhagfyr 2019
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Gareth Thomas
Swyddog Cyswllt:	Roland Evans
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679 450
Teitl yr Eitem:	Cyfraniad Cyllid gan Gyngor Gwynedd i Elusen Amgueddfa Lloyd George

1 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Dyrannu cyfraniad cyllidol o £27,000 gan Gyngor Gwynedd i Elusen Amgueddfa Lloyd George ar gyfer 2020-2021.

2 Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Yn dilyn cyfnod o gyllid 'pontio' ar gyfer Elusen Amgueddfa Lloyd George gan Lywodraeth Prydain rhwng 2017 - 2020, nid oes datrysiad parhaol wedi ei gytuno arno.

Cyflwynir cais i'r Cabinet am gyllid pontio dros dro ar gyfer 2020-2021 tra bod opsiynau a datrysiad parhaol yn cael eu cytuno arnynt.

3 CYFLWYNIAD

- I. Yn dilyn ymgynghoriad Her Gwynedd fe benderfynodd y Cyngor na fyddai'n rhedeg Amgueddfa Lloyd George o 1 Ebrill 2017. Y toriad oedd £27,000 a'r penderfyniad oedd:

*Rhoi'r gorau i redeg Amgueddfa Lloyd George **ond** gan weithredu o'r **1 Ebrill 2017** er mwyn rhoi cyfle i'r Gwasanaeth gynnal trafodaethau gydag unrhyw gorff fyddai'n dymuno cymryd cyfrifoldeb **am** yr amgueddfa.*

- II. Yn ystod y broses o adnabod toriadau, fe amlygwyd bod risgiau cyfreithiol yn deillio o unrhyw benderfyniad y byddai angen eu hystyried.
- III. Mae Amgueddfa Lloyd George ar agor o'r Pasg i'r Hydref (ac yn ôl y galw gan ysgolion ac eraill o fis Tachwedd i'r Pasg) ac yn denu rhwng 6,000 – 7,000 o bobl bob blwyddyn. Ymwelodd 24 ysgol a'r Amgueddfa yn 2018-19 gyda 742 o ddisgyblion.
- IV. Yn dilyn penderfyniad Y Cyngor, fe gyhoeddodd Canghellor Llywodraeth Prydain y byddai'r bwlch ariannol o £27,000 yn cael ei gyfarch gan Lywodraeth Prydain am 3 mlynedd hyd at 2020. Ac yn dilyn hyn penderfynodd yr Aelod Cabinet dros

Economi ac Adfywio y byddai'r Cyngor yn parhau i weithredu fel ymddiriedolwr yr Amgueddfa.

- V. Yn ystod y cyfnod hwn, mae'r arbediad wedi ei gyflawni a thrafodaethau wedi cymryd lle gyda'r gymuned leol, Llywodraeth Cymru, Y Gronfa Dreftadaeth, Amgueddfa Cymru, Yr Imperial War Museum a rhanddeiliaid allweddol megis Cyfeillion Amgueddfa Lloyd George ac Arloesi Gwynedd Wledig.
- VI. Gellir amlygu'r canlynol fel camau gweithredu ers y penderfyniad i beidio rhedeg yr Amgueddfa:
- 2016: Cinio Coffau Lloyd George yn Llundain gan y Cyfeillion ac ymgyrch nawdd yn casglu £50,000
- 2016-17: Fe ddatblygwyd prosiect gwerth £6,111 gyda Arloesi Gwynedd Wledig a'r Cyfeillion i adnabod ffynonellau incwm newydd i'r amgueddfa ac adnabod 'gwir gostau' rhedeg y safle. Roedd y prosiect hefyd yn edrych ar fodolau gwirfoddoli posib a gweledigaeth i'r dyfodol.
- 2017-18: Methodd cais am arian i sefydlu model amgen a throsglwyddo i grŵp arall i'r Gronfa Dreftadaeth. Cyflwynwyd cais gwerth £136,200 am grant gwerth £129,390. Roedd y Gronfa Dreftadaeth yn teimlo bod model amgen wedi ei ddewis heb fynd trwy broses o adnabod opsiynau ehangach ar ei gyfer.
- 2018-20: Yn sgil trafodaethau pellach gyda'r Gronfa Dreftadaeth, cyflwynwyd cais llwyddiannus gwerth £24,600 gyda grant o £23,100 a chyfraniad gan y Ffederasiwn Amgueddfeydd i adolygu opsiynau posib ar gyfer llywodraethiant yr amgueddfa i'r dyfodol gyda'r bwriad y byddai'n llywio cais pellach yn y dyfodol i geisio gwireddu'r model ffafredig. Roedd y cais hefyd yn cynnwys gweithio gyda gwirfoddolwyr ac atgyfnerthu rôl y Cyfeillion.
- 2019-20: Yn dilyn trafodaethau hefyd gyda Llywodraeth Cymru, cyflwynwyd cais am £4,950 er mwyn cyflawni gwaith fyddai'n asesu'r modelau gorau ar gyfer sefydlu Cronfa Waddol i Amgueddfa Lloyd George.
- 2019-20: Cydweithio'n parhau gyda'r Cyfeillion, y Llywodraeth, y Gymuned Leol ac Amgueddfa Cymru.

Statws Amgueddfa Lloyd George

- VII. Mae Amgueddfa Lloyd George yn elusen (rhif cofrestredig 504296). Enw swyddogol yr elusen yw "Amgueddfa Lloyd George Museum" a Chyngor Gwynedd yw ymddiriedolwr yr elusen.
- VIII. Mae'r elusen yn cael ei llywodraethu gan Weithred Ymddiriedolaeth ddyddiedig 5 Mehefin 1948, sydd wedi ei addasu gan Gynllun ("Scheme") a wnaed gan y Comisiynwyr Elusennau ar 8 Tachwedd 1989.
- IX. Mae'r Cynllun dyddiedig 8 Tachwedd 1989 yn cynnwys yr amodau canlynol:
- Mae'r tir a'r adeiladau sydd ym meddiant yr elusen i'w defnyddio at ddibenion amgueddfa i arddangos i'r cyhoedd gasgliad o wrthrychau a phethau eraill o ddiddordeb addysgiadol a hanesyddol sy'n gysylltiedig â bywyd a gwaith y diweddar David, Iarll Lloyd George o Ddwyfor, er mwyn hyrwyddo addysg.
 - O fewn y terfynau a nodir gan y Cynllun, gall yr ymddiriedolwr o bryd i'w

gilydd wneud neu newid rheolau ar gyfer rheoli'r Amgueddfa.

- Dylai'r ymddiriedolwr yswirio'r adeiladau a'r cynnwys sy'n perthyn i'r elusen i'w llawn werth rhag tân a pheryglon arferol eraill a dylent godi yswiriant priodol parthed atebolrwydd cyhoeddus ac atebolrwydd cyflogwr.
- Dylai'r ymddiriedolwr ddefnyddio incwm blynyddol clir yr elusen i hyrwyddo dibenion yr elusen.

Cyfrifoldeb Cyngor Gwynedd tuag at yr Amgueddfa

- X. O ran cyfrifoldeb Cyngor Gwynedd tuag at yr Amgueddfa, mae gan ymddiriedolwyr reolaeth annibynnol dros reoli a gweinyddu elusen, a chyfrifoldeb cyfreithiol am wneud hynny.
- XI. Yn gyffredinol, mae gan ymddiriedolwyr 6 phrif ddyletswydd, sef:
- Gwneud yn siŵr bod eu helusen yn cyflawni ei ddibenion er budd cyhoeddus
 - Cydymffurfio â dogfen lywodraethol eu helusen a'r gyfraith
 - Gweithredu er lles gorau eu helusen
 - Sicrhau bod eu helusen yn atebol
 - Rheoli adnoddau eu helusen mewn modd cyfrifol
 - Gweithredu gyda gofal a sgil rhesymol
- XII. Mae'r swyddogaeth ymddiriedolwr yn golygu fod gan y Cyngor, o weithredu trwy'r Cabinet, ddwy rôl ar wahân i'w cyflawni. Fel ymddiriedolwr mae gan y Cyngor ddyletswyddau ynglŷn a rheoli yr Elusen. Fodd bynnag mae hyn ar wahân oddi wrth swyddogaeth y Cyngor fel Awdurdod Lleol.
- XIII. Mae'r adroddiad yma'n cynrychioli cais am arian ar ran yr elusen at Gyngor Gwynedd fel Awdurdod Lleol. Felly, mae rhaid i'r Cabinet ystyried hyn yn ôl ei amgylchiadau a blaenoriaethau ariannol cyfan. Nid yw ei statws fel ymddiriedolwr yr elusen yn golygu fod unrhyw ofyn ar y Cyngor i fynd i'w adnoddau ei hyn i'w gefnogi.
- XIV. Beth bynnag fo penderfyniad y Cabinet am y cais hwn am adnoddau, bydd gofyn wedyn cynnal cyfarfod pellach fel ymddiriedolwr i ystyried unrhyw gamau fydd eu hangen mewn ymateb. Yn y cyfarfod hwnnw bydd y Cabinet yn gweithredu fel ymddiriedolwr a bydd yr ystyriaethau cyfreithiol a chyfrifoldebau sydd yn perthyn i hyn yn rhai ymddiriedolwr yn hytrach na'g Awdurdod Lleol.

Diweddariad

- XV. Trwy nawdd y Gronfa Dreftadaeth, comisiynwyd Dr Kevin Mason & Associates i gynnal adolygiad o opsiynau ar gyfer dyfodol Amgueddfa Lloyd George.
- XVI. Nid creu achos busnes ar gyfer y dyfodol oedd nod y comisiwn, ond archwilio opsiynau i'w symud ymlaen trwy nawdd pellach y Gronfa Dreftadaeth yn y dyfodol.
- XVII. Ar hyn o bryd mae gwaith ymchwil pellach yn cael ei weithredu arno gan Adrannau'r Cyngor ar ran yr Ymddiriedolaeth er mwyn ystyried yr opsiynau sydd wedi eu hamlygu.
- XVIII. Ni fydd unrhyw fodel wedi ei gytuno arno er mwyn gweithredu o 1 Ebrill 2020 ac felly bydd angen amser pellach ar yr Ymddiriedolaeth i ystyried y ffordd ymlaen.
- XIX. Gwneir cais felly i'r Cabinet gan Ymddiriedolwyr Elusen Amgueddfa Lloyd

George am £27,000 am gyfnod pontio er mwyn asesu ymhellach yr opsiynau a'r goblygiadau cyllidol a chyfreithiol o'u gweithredu.

4 RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

O ystyried yr ymchwil a'r gwaith sydd wedi eu gweithredu dros y 3 mlynedd ers i'r Cyngor benderfynu peidio cefnogi Amgueddfa Lloyd George yn ariannol, mae angen amser pellach i graffu opsiynau a'u goblygiadau yn ariannol ac yn gyllidol.

Gan y bydd cyfraniad y Trysorlys yn dod i ben 31 Mawrth 2020, cyflwynir cais i'r Cabinet am gyfraniad adnoddau pontio dros dro o £27,000 yn 2020-2021 tuag at elusen Amgueddfa Lloyd George.

5 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Os cytunir i roi cyfraniad dros dro o £27,000 i elusen Amgueddfa Lloyd George bydd hyn yn caniatáu mwy o amser i'r Ymddiriedolwyr ystyried y modelau gorau ar gyfer y dyfodol.

Bwriedir datblygu'r opsiynau ymhellach a chytno ar y model ffafredig i symud ymlaen mewn cyfarfod o'r Ymddiriedolwyr yn y dyfodol.

6 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Barn y Swyddog Monitro Statudol

"Fel sydd wedi ei nodi yng nghorff yr adroddiad, mae'r penderfyniad a geisir yn ymwneud a chais am arian ar ran yr elusen at Gyngor Gwynedd fel Awdurdod Lleol. Mae ystyriaeth a phenderfyniad y Cabinet felly i'w wneud yn ei rôl fel Awdurdod Lleol ac nid ymddiriedolwr. Gallaf gadarnhau fod y Gwasanaeth Cyfreithiol wedi rhoi mewnbwn i'r adroddiad ac felly nid oes dim sylwadau pellach o ochr priodoldeb."

Barn y Swyddog Cyllid Statudol

"Mae yna fwlch ariannol parhaol o £27,000 yn wynebu'r Amgueddfa yn 2020-21 gan fod grant Llywodraeth Prydain am 3 mlynedd, hyd at 31 Mawrth 2020, yn dod i ben. Bydd y bwlch yn parhau hyd nes y bydd yr Adran Economi a Chymuned yn datblygu model newydd ar gyfer redeg y safle.

Mater i'r Cabinet, yn ei rôl fel ceidwad cyllideb y Cyngor, yw penderfynu rhyddhau £27,000 i redeg yr amgueddfa ai peidio. Dan yr amgylchiadau, credaf fod y penderfyniad a geisir yn un rhesymol ond os rhyddheir yr arian, disgwyliaf y bydd amodau yn cael eu gosod, gan fod angen rhoi cynllun newydd yn ei le i gwrdd â'r bwlch ariannol mewn blynyddoedd dilynol."

Barn yr Aelod Lleol

Dim yn fater lleol.